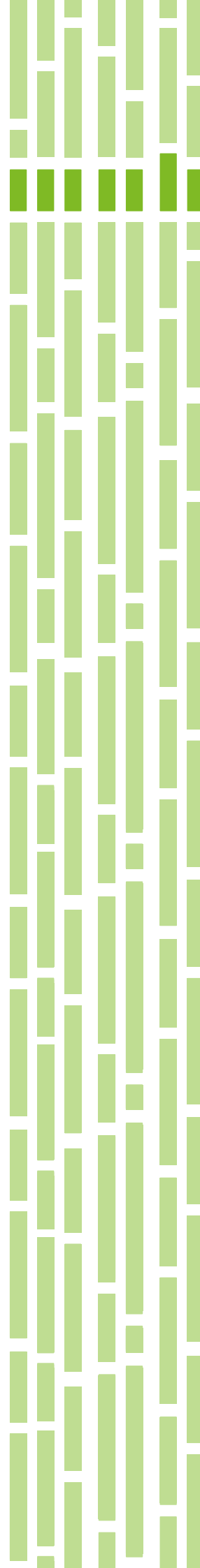

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL

2011. december

MAGYAR NEMZETI BANK

Elemzés a 2012. évi
kölségvetési
törvényjavaslatról
– frissítés

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL
2011. december

A Magyar Nemzeti Bank a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvényben („MNB-törvényben”) meghatározott alapvető feladatai, így különösen a monetáris politika meghatározásával és megvalósításával kapcsolatos feladata ellátásának támogatására elemzi a költségvetési hiány és adósság alakulását, figyelemmel kíséri az államháztartás finanszírozását, elemzi a finanszírozásnak a monetáris folyamatokra, a pénzpiacok alakulására, a likviditásra gyakorolt hatását, kutatásokat folytat fiskális politikai kérdésekben. Az MNB-törvény rendelkezése értelmében az MNB jogosult kifejtetni a költségvetési javaslattal kapcsolatos véleményét a Kormánynak, illetve az Országgyűlés illetékes bizottságának.

A takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény értelmében az MNB elnöke a Költségvetési Tanács (KT) tagja, és ebben a minőségében részt vesz az Országgyűlésnek benyújtani tervezett költségvetési törvény tervezetére vonatkozó KT-vélemény kialakításában. A jogszabály indoklása szerint az önálló KT-stáb helyett az MNB-ben egyébként is rendelkezésre álló szakmai tudás és felhalmozott információ közvetetten támogathatja a KT munkáját.

E feladatok legmagasabb szakmai színvonalon történő teljesítésének támogatása érdekében az MNB szakértői stábja rendszeresen elemzi a költségvetési folyamatokat. A szélesebb közvélemény az *Elemzés az államháztartásról* című kiadványból ismerheti meg e szakértői elemzések legfontosabb eredményeit. Az elemzésekben található megállapítások és következtetések az elemzést készítő szakértők véleményét tükrözik, és nem tekinthetők az MNB vagy a Monetáris Tanács álláspontjának.

Az elemzés a Pénzügyi elemzések szakterületen készült, Gereben Áron igazgató általános irányítása alatt. A szakértői elemzés MNB általi közzétételét Simor András, az MNB elnöke hagyta jóvá.

Az elemzést készítő csapat tagjai voltak: Baksay Gergely, Berki Tamás, Csaba Iván, Fehér Csaba, Hudák Emese, Lovas Zsolt, P. Kiss Gábor, Varga Lóránt.

Az elemzés a 2011. november 30-ig terjedő időszak releváns információit dolgozza fel.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2063-174X (on-line)

Tartalom

Összefoglaló	5
1. Bevezető	6
2. Elmozdulások a várható költségvetési egyenlegben az októberi előrejelzésünk óta	7
2.1. Elmozdulások a 2012. évi ESA-egyenlegben	7
2.2. Elmozdulások a központi alrendszer 2012. évi pénzforgalmi egyenlegében	8
3. Aktuális előrejelzésünk összevetése a törvényi előiránnyal	10
Függelék I. Háttértáblázatok	11
Függelék II. Előrejelzési elvek és módszerek	19
Függelék III. Államháztartási fogalomtár	25

Összefoglaló

Elemzésünk célja, hogy a zárószavazást megelőzően átfogó képet nyújtson a 2012. évi költségvetési törvényjavaslatról, figyelembe véve a benyújtás óta beérkezett új információkat, különös tekintettel az elfogadott módosító indítványok hatására.

Frissített előrejelzésünk szerint 2012-ben 3,2 százalékos GDP-arányos költségvetési hiány alakulhat ki, ami 0,1 százalékpontos romlást jelent októberi prognózisunkhoz képest. Jelenlegi előrejelzésünk még az októberi makrogazdasági feltételezéseinken alapul, azóta azonban a makrogazdasági folyamatokról alkotott képünk, a hozamok, illetve a forint-árfolyam elmozdulásának együttes költségvetési hatása kedvezőtlen irányba változott. Ennek következtében előzetes számításaink szerint további 0,2-0,4 százalékponttal, a GDP 3,4-3,6 százalékára nőhet a 2012-es hiányra vonatkozó előrejelzésünk.¹

Eredményünk szerint tehát a költségvetési törvényjavaslatban szereplő, a GDP 0,7 százalékát kitevő szabad tartalékok teljes összegének törlésével, vagyis váratlan évközi kiadások vagy bevételkiesések hiányában, 3 százalék alatti GDP-arányos költségvetési deficit biztosítható 2012-ben. Ezzel szemben nagyjából a GDP 1 százalékának megfelelő további egyenlegjavító intézkedés szükséges ahhoz, hogy a kormány által kitűzött 2,5 százalékos hiánycél a szabad tartalékok változatlan szintje mellett elérhető legyen.

Aktuális előrejelzésünk szerint a költségvetés központi alrendszerének pénzforgalmi hiányára vonatkozó prognózi-

sunk az októberben közölt 2,8 százalékról 3 százalékra nőtt, ami a GDP 1 százalékával magasabb a költségvetési törvényjavaslat módosított előirányzatánál. Előrejelzésünk legjelentősebb mértékben továbbra is az intézkedések hatására vonatkozó eltérő becslésünk miatt különbözik a törvényi előirányzattól.

Az adótörvényeket érintő sok ellentétes hatású módosítás közül kiemelhető a béren kívüli juttatásokra kivetett egészségügyi hozzájáruláshoz kapcsolható bevételnövekedés, miközben a kormány által bevezetett bérkompenzációs rendszer költsége számottevően magasabb lehet korábbi feltételezésünkénél. Az egyszerűsített vállalkozói adót érintő változások következtében a kormány várakozásánál szerezhető adóbevétel-emelkedést prognosztizálunk.

A költségvetés kiadási oldalán megtakarítást eredményeznek a gyógyszer-támogatásokat és a rokkantsági ellátásokat érintő intézkedések. Ezzel szemben egyenlegrontó hatású a költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadási előirányzatának, az állami vagyonnal kapcsolatos kiadásoknak, a céltartalékoknak és az elkülönített alapok támogatási kiadásainak növekedése. Az Útpénztár kieső költségvetési támogatása csak pénzforgalmi szemléletben egyenlegjavító hatású, mert az ÁAK Zrt. szabad pénzeszközeinek ezt kompenzáló felhasználása megegyező mértékben rontja az eredményeszemléletű egyenleget.

¹ Az MNB a 2011. december 22-én megjelenő *Jelentés az infláció alakulásáról* című kiadványban publikálja a jelenleg készülő új makrogazdasági előrejelzését.

1. Bevezető

A 2011. október 20-án megjelent *Elemzés az államháztartásról* című kiadványban részletes elemzést készítettünk a 2012. évi költségvetési törvényjavaslatról. Az azóta eltelt időben több olyan fejlemény is bekövetkezett, amely előrejelzésünk és a költségvetési törvényjavaslat értékelésének frissítését indokolja még a zárószavazás időpontját megelőzően. November 29-én az Országgyűlés döntött a benyújtott módosító indítványokról, és benyújtásra vagy elfogadásra került több új szaktörvény.

Elemzésünkben elsősorban azt vizsgáljuk, hogy ezek a változások hogyan módosítják az egyes kiadási és bevételi

előirányzatokra és a költségvetés egyenlegére vonatkozó előrejelzésünket, illetve, hogy aktuális előrejelzésünk mennyire tér el a költségvetési törvényjavaslat módosító indítványok elfogadását követően kialakult új előirányzataitól, és mire vezethetők vissza az eltérések. Az elemzés a 2011. november 30-ig terjedő időszak releváns információit dolgozza fel. Az előrejelzésünk készítéséhez használt elvek és módszertani feltevések összefoglalása az elemzés egyéb háttértábláival együtt a függelékben található.

2. Elmozdulások a várható költségvetési egyenlegben az októberi előrejelzésünk óta

2.1. ELMOZDULÁSOK A 2012. ÉVI ESA-EGYENLEGBEN

Az októberben publikált előrejelzésünkhöz képest a 2012. évi ESA-szemléletű egyenlegre vonatkozó várakozásunk kis-mértékben, a GDP szűk 0,1 százalékaival romlott. Ennek hátterében – a kormányzati szektor főbb elszámolási komponensei mentén – a 1. táblázatban bemutatott egyenleg-hatások állnak.

Noha a **központi alrendszer egyenlegének** hivatalos elő-irányzata nem változott, a módosító indítványokról történt első körös szavazás lezárásának időpontjáig bekövetkezett változások számszerűsítése után, az általunk becsült pénzforgalmi hiány GDP-arányosan 0,15 százalékponttal nőtt. Prognózisunkat az időközben elfogadott adótörvényekből nyert új információk és a megszavazott költségvetési módosító indítványok átvezetése rontotta. Ezt csak részben ellensúlyozta az előző előrejelzési forduló óta megismert egyéb intézkedéseknek és a beérkezett tényadatoknak köszönhető egyenlegjavulás.

Előrejelzésünk frissítése a központi alrendszerénél kimutatott egyenlegromlással gyakorlatilag megegyező mértékű egyenlegjavuláshoz vezetett az **önkormányzati szektor-**

ban. Ez elsősorban arra vezethető vissza, hogy a 2011. évi, első három negyedévre vonatkozó tényadatok feldolgozása alapján a korábban feltételezettnél erőteljesebb költségvetési kiigazítás figyelhető meg az önkormányzatoknál. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az önkormányzati alrendszer egyenlegére vonatkozó előrejelzésünket nagyobb bizonytalanság övezi a központi alrendszerhez viszonyítva.

Az ESA-egyenleg levezetéséhez számításba vett **GFS-ESA korrekcióban** szűk 0,1 százalékpontos romlást könyveltünk el. Az MNB előrejelzése általában a hivatalos ESA-híd aktuális értékét veszi át, a kamatkorrekció kivételével. Az előrejelzésünkben adódó három diszkrét tétel azonban szükségessé tette a korrekció módosítását annak érdekében, hogy biztosítsuk eredmény szemléletű és pénzforgalmi előrejelzésünk konzisztenciáját. Az Európai Bíróság döntéséből fakadó áfavisszatérítés egy részének következő évre történő várható áthúzódása miatt pozitív, az adójóváírás kivezetésével kapcsolatos munkáltatói kompenzáció eredmény szemléletű hatásának figyelembevételével viszont közel hasonló összegű negatív korrekciót érvényesítettünk. Továbbá, az ESA-egyenleget mintegy 30 milliárd forinttal ronthatja, hogy a kormány november 18-i döntése alapján az Útpénztár kieső költségvetési támogatásának pótlására lehetővé válik az Állami Autópálya Kezelő Zrt. szabad pénzeszközeinek a felhasználása.

1. táblázat

Elmozdulások a 2012. évi ESA-egyenlegben az októberi MNB-előrejelzéshez képest

(GDP arányában)

1. Kormányzati szektor ESA-egyenlege októberi előrejelzésünk szerint	-3,1
2. Központi alrendszer egyenlegének változása	-0,15
ebből:	
– Adótörvények addicionális hatása	-0,08
– További intézkedések hatása	0,07
– Módosító indítványok addicionális hatása	-0,27
– Egyéb	0,12
3. Önkormányzatok egyenlegének változása	0,15
4. GFS-ESA korrekció változása	-0,08
5. ESA-egyenleg változása összesen (2+3+4)	-0,08
6. Kormányzati szektor ESA-egyenlege aktuális előrejelzésünk szerint (1+5)	-3,2

Jelenlegi előrejelzésünk még az októberi **makrogazdasági feltételezéseinken** alapul, azóta azonban a makrogazdasági folyamatokról alkotott képünk, a hozamok, illetve a forintárfolyam elmozdulásának együttes költségvetési hatása kedvezőtlen irányba változott. Ennek következtében, előzetes számításaink szerint további 0,2-0,4 százalékponttal, a GDP 3,4-3,6 százalékára nőhet a 2012-es hiányra vonatkozó előrejelzésünk. Eredményünk szerint tehát a költségvetési törvényjavaslatban szereplő, a GDP 0,7 százalékát kitevő **szabad tartalékok** teljes összegének törlésével, vagyis váratlan évközi kiadások vagy bevételek kiesések hiányában, 3 százalék alatti GDP-arányos költségvetési deficit biztosítható 2012-ben. Ezzel szemben nagyjából a GDP 1 százalékának megfelelő **további egyenlegjavító intézkedés** szükséges ahhoz, hogy a kormány által kitűzött 2,5 százalékos hiánycél a szabad tartalékok változatlan szintje mellett elérhető legyen.

2.2. ELMOZDULÁSOK A KÖZPONTI ALRENDSZER 2012. ÉVI PÉNZFORGALMI EGYENLEGÉBEN

Októberi előrejelzésünkben a költségvetési adócsomagból eredő (közvetett makrogazdasági hatások nélkül számított) bevételi többletet 382 milliárd forintra becsültük, ami – az adóváltozásokhoz kapcsolódó és a betervezett költségvetés céltartalékában szereplő munkáltatói kompenzáció összegét is beszámítva – közel 300 milliárd egyenleghatást jelent. **Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról** szóló törvény elfogadását követően a költségvetési hatást ennél 22 milliárd forinttal alacsonyabbnak ítéltük, ami főként tartalmi változások, kisebb részben pedig számításaink pontosításának következménye. Ez a GDP arányában számított szűk, 0,1 százalékpontos különbség jelentősebb mértékű negatív és pozitív elmozdulások eredőjeként állt elő. A lényegesebb változások az alábbi adóintézkedéseknél jelentkeznek:

- Az adójóváírás kivezetésének ellentételezésével és a minimálbér-emeléssel összefüggő, versenyszektorban igénybe vehető **munkáltatói adókedvezmény** bevezetése 87 milliárd forint becsült egyenlegromlást okoz októberi előrejelzésünkhöz képest. Az érintett munkavállalókat

közel teljes körűen lefedő kompenzáció esetén számításaink szerint 171 milliárd (eredménysszámításban 187 milliárd) forint bevételekiesés adódik a munkáltatói járulék helyébe lépő szociális hozzájárulási adónál. Ebből közel 85 milliárd forintot azonban már az októberi előrejelzésünkben is figyelembe vett céltartalék felhasználása fedez.²

- A **regisztrációs adóból** származó bevételeket 19 milliárd forinttal mérsékli az átlagos adómérték 50 százalékos csökkentése, míg összesen további 10 milliárd forint bevételekiesést eredményez a **baleseti adóra** és a **népegészségügyi termékadóra** vonatkozó módosítások Országgyűlés általi elfogadása.
- Az adóbevételeket növelő új tételek között a legnagyobb összegű a **béren kívüli juttatásokra** kivetett egészségügyi hozzájárulás, ami közel 47 milliárd forintot képvisel. Emellett a levonhatósági lehetőségek megszüntetése miatt az **innovációs járulék** esetében 21 milliárd forint, valamint a **termékdíjak** kiszélesítésének köszönhetően 7 milliárd forint bevételi többlettel számolunk.
- Az **egyszerűsített vállalkozói adót** érintő jövő évi változások következtében a kormány várakozásainál szerényebb, mindössze 10 milliárd forint (az idei évre előrehozott számlázás lehetőségének figyelembevételével együtt pedig 13 milliárd forint) adóbevétel emelkedést prognosztizálunk. Ennek oka, hogy viszonylag aktív alkalmazkodást tételünk fel az adóalanyok részéről.³

A kiadási oldalt érintő további **intézkedések a gyógyszer-támogatások és a rokkantsági ellátások** esetében becslésünk szerint összesen 21 milliárd forint megtakarítást eredményeznek:

- A **gyógyszerkassza** nettó kiadásai a korábbi prognózisunkhoz képest 11 milliárd forinttal mérséklődnek, részben a gyógyító-megelőző kasszába történő feladat-átcsoportosítás (amit a gyógyító-megelőző ellátások előirányzata esetében már korábban is figyelembe vettünk), részben új támogatási technikák törvényi bevezetése következtében.⁴ Ez utóbbinak köszönhetően a **közgyógy-**

² Az októberi előrejelzésünkben már figyelembe vettük a bérkompenzáció és a minimálbér-emelés bértömegre gyakorolt kedvező hatását is.

³ Azzal számolunk, hogy a 7 százalékpontos adómérték-emelés hatására a vállalkozások 20 százaléka léphet a számukra már kedvezőbb adózási feltételeket biztosító társasági adó, illetve személyi jövedelemadó hatálya alá, miközben elszámolt költségnyaduk közelít a hasonló tevékenységet folytató, nem evakörbe tartozó vállalkozásokéhoz. Így számításaink szerint az adókulcs emelése ellenére az evabevételek csökkenni fognak, míg a társasági adó, szja, áfa és eho címén történő befizetések együttesen ezt meghaladó mértékben emelkednek 2012-ben.

⁴ Megjegyezzük: az összesen 30 milliárd forintnyi gyógyszer-támogatási kontingens szakellátási előirányzatba történő beépítése csak jóval szerényebb mértékben javítja a gyógyszerkassza egyenlegét, mivel ezzel párhuzamosan mind az alapesetben befolyó, mind a tervezettnél nagyobb hiány miatti gyógyszergyártói befizetések is csökkennek. Így a feladat-átcsoportosítás összességében nem, csupán saját októberi előrejelzésünkhöz képest javítja a költségvetés egyenlegét.

ellátási kiadásoknál is 2 milliárd forint megtakarítás képződhet.

- A megváltozott munkaképességűek ellátórendszerének átalakítására vonatkozó, időközben beterjesztett (T/5000. számú) törvényjavaslat 2012. évi megtakarítási hatását 9 milliárd forintra becsüljük. Az ellátások átlagos összege ugyanis számításaink szerint csak marginálisan csökken az új szabályok szerint, és a jövő év végéig legfeljebb 25 ezer olyan, jelenleg rokkantsági nyugdíjban vagy egyéb ellátásban részesülő személlyel számolunk, akit a tervezett felülvizsgálatok során foglalkoztathatóvá nyilvánítanak és ellátása megszűnik, mert munkába áll (vagy mert eddig is dolgozott). Az általunk becsült kiadáscsökkenés csupán 5 milliárd forinttal marad el az előterjesztő által várt megtakarítástól, és a reform végrehajtását övező számos bizonytalanság okán ennek inkább alul-, mint túlteljesülését tartjuk valószínűnek.

Az elfogadott költségvetési módosító javaslatok közül csak azok a változtatások befolyásolják előrejelzésünket, amelyek diszkrecionális (belső tételnek minősülő) előirányzatokat érintenek, mivel a makrogazdasági folyamatok és a parametrikus intézkedések által meghatározott előirányzatokra az adótörvények és más szaktörvények alapján önálló becslést adunk. Az ennek megfelelően számításba vett elfogadott módosító indítványok közel 80 milliárd forinttal rontották az egyenleget. Ezen belül 93 milliárd forinttal romlott a belső tételek egyenlege, amit 14 milliárd forinttal mérsékel a személyi és dologi kiadások növekményének közvetlen adótartalma:

- A költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásai a módosító indítványok következtében 138 milliárd forinttal emelkedhetnek, de ebből mintegy 100 milliárd forint növekmény a megyei önkormányzatok intézményeinek átvételével függ össze: így az önkormányzati alrendszer költségvetési támogatásának a csökkentését is figyelembe véve, a negatív egyenleghatás csupán 40 milliárd forint.
- Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások előirányzata – részben a stadionépítési program miatt – 17 milliárd forinttal nőtt.
- Munkavállaló kompenzáció címén, de még nem részletezett felhasználás mellett egy új, 21 milliárd forintos, kiadási tétel került be a céltartalékok közé, valamint az innovációs járulék megemelésével párhuzamosan az elkülönített alapok támogatási kiadásaira biztosított keret is 15 milliárd forinttal növekedett.

Végül, előrejelzésünket módosították a költségvetési alapfolyamatokkal kapcsolatos új információk is. Ebből fakadóan 35 milliárd forint egyenlegjavulást számoltunk el, ami főleg a 2011. évi pénzforgalmi adatok korábbi várakozásainknál kedvezőbb alakulásának köszönhető. A pozitív bázis-hatás következtében GDP-arányosan 0,1 százalékkal magasabb járulékbetéttel számolunk 2012-ben. Az áfabevételek esetében is hasonló folyamatok érvényesülnek, de ennek pénzforgalmi hatását jelentősen tompítja az Európai Bíróság döntése miatti visszatérítés következő évre történő áthúzódása.

3. Aktuális előrejelzésünk összevetése a törvényi előirányzattal

A fentiek alapján a központi alrendszer pénzforgalmi hiányára számított aktuális előrejelzésünk 302 milliárd forinttal, a GDP arányában 1 százalékkal lehet magasabb a módosított törvényjavaslatban szereplő előirányzatnál. Az eltérésből mintegy 279 milliárd forint az elsődleges egyenlegnél, míg 23 milliárd forint a nettó kamatkiadásoknál jelentkezik. Az elsődleges egyenlegen belül az előirányzathoz viszonyított különbség háromnegyede, a GDP 0,7 százaléka a bevételi tételekkel függ össze: ez az októberi előrejelzésünkkel összehasonlítva hasonló arányú, de abszolút értékben némileg magasabb eltérést képvisel.

A kodifikációs folyamat előrehaladásának köszönhetően már valamennyi, a költségvetés alakulása szempontjából releváns intézkedés kellően részletezetté vált ahhoz, hogy a hatásukat értékelni tudjuk előrejelzésünkben. A 2. táblázatból kiderül, hogy a törvényjavaslatnál kedvezőtlenebb helyzetértékelésünk döntő részben ezeknek az intézkedéseknek a pesszimistább megítélésével magyarázható. A kormányzati intézkedések költségvetési hatására adott

becslésünk összességében a GDP 0,7 százalékával elmarad a kormányzati várakozástól. Ennek mértékében nem következett be érdemi elmozdulás az októberi előrejelzésünkhöz képest.

A makrogazdasági feltevésekből, illetve egyéb módszertani különbségekből fakadó eltérések nagysága ugyanakkor az októberben kimutatott 0,1 százalékponttól 0,3 százalékpontra nőtt, miközben az itt bemutatott előrejelzésünk alapjául szolgáló makrogazdasági pálya nem változott. E változás egyik oka, hogy feltételezésünk szerint az Európai Bíróság döntéséhez kapcsolódó áfa-visszatérítésből bő 20 milliárd forint pénzforgalmi értelemben 2012-re toódik, miközben a költségvetési törvényjavaslat előirányzata ezt a tételt vélhetően nem tartalmazza. Másrészt, az elmozdulásban azoknak az elfogadott módosító indítványoknak a hatása is tükröződik, amelyek a többletkiadásokat beazonosítható intézkedések nélkül, a külső tételek előirányzatának megváltoztatásával (pl. fiktív bevételekkel) ellentételezték.

2. táblázat

A központi alrendszer egyenlegére vonatkozó előrejelzésünk eltérése a módosított 2012. évi törvényjavaslatban szereplő előirányzattól

(GDP arányában)

	Eltérés az előirányzattól	Eltérő becslés az intézkedés hatására	Egyéb eltérések nettó hatása (makrogazdasági pálya, bázishatás, módszertani különbségek)
1. Elsődleges bevételek	-0,73	-0,60	-0,13
2. Elsődleges kiadások	0,23	0,14	0,09
3. Nettó kamatkiadás	0,08	0,00	0,08
4. Egyenleg (1-2-3)	-1,03	-0,73	-0,30

Függelék I.

Háttértáblázatok

F1. táblázat

A költségvetés makrogazdasági előrejelzésének összehasonlítása az MNB előrejelzésével

(százalékos változás az előző évhez képest)*

	Költségvetés		MNB		Eltérés	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
	előrejelzés		előrejelzés		(MNB – költségvetés)	
1. GDP növekedése, %	1,9	1,5	1,6	0,6	-0,3	-0,9
2. GDP értéke folyó áron (Mrd forint)	27 947	29 111	27 720	29 282	-0,8	0,6
3. GDP-deflátor, %	2,6	2,6	2,0	5,0	-0,6	2,4
4. Fogyasztóiár-index változása (éves átlag)	3,8	4,2	3,9	4,9	0,1	0,7
5. Munkatermelékenység növekedési üteme	1,2	0,0	0,5	-1,0	-0,7	-1,0
6. Beruházási hányad (a GDP százalékában)	18,6	19,0	17,0	16,6	-1,6	-2,4
7. Háztartások fogyasztása	0,5	0,0	-0,2	-1,0	-0,7	-1,0
7/A. ebből: háztartások fogyasztási kiadása	0,7	0,2	0,4	-0,4	-0,3	-0,6
8. Közösségi fogyasztás	-2,5	-0,2	0,2	-4,5	2,7	-4,3
9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-2,0	3,2	-4,1	-0,1	-2,1	-3,3
10. Belföldi felhasználás	0,4	0,6	-0,5	-1,2	-0,9	-1,8
11. Termékek és szolgáltatások exportja	8,8	8,4	9,3	7,4	0,5	-1,0
12. Termékek és szolgáltatások importja	7,7	8,1	7,8	6,5	0,1	-1,6

* Az MNB itt feltüntetett makrogazdasági előrejelzése az októberi elemzésünkhöz használt makrogazdasági pályával egyezik meg. Az MNB a 2011. december 22-én megjelenő Jelentés az infláció alakulásáról című kiadványban publikálja a jelenleg készülő új makrogazdasági előrejelzését.

F2. táblázat

A 2011. évi államháztartási egyenlegre vonatkozó MNB-előrejelzés összefoglaló adatai

	MNB-előrejelzés	
	milliárd forint	GDP százalékában
1. Központi alrendszer egyenlege	-1415	-5,1
2. Önkormányzatok egyenlege	-22	-0,1
3. Államháztartás pénzforgalmi (GFS) egyenlege (1+2)	-1437	-5,2
4. Kormányzati szektor ESA-egyenlege	1244	4,5

F3. táblázat**A központi alrendszer pénzforgalmi egyenlege**

(milliárd forint)

	2011		2012		
	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Eltérés
1. Központi költségvetés egyenlege	-1138	-1509	-601	-891	-290
2. Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	41	62	60	58	-2
3. Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-88	33	-35	-45	-10
4. Központi alrendszer egyenlege összesen (1+2+3)	-1184	-1415	-576	-879	-302
ebből:					
Kamategyenleg	-1008	-967	-1006	-1029	-23
Elsődleges egyenleg	-176	-448	430	150	-279
Központi alrendszer egyenlege 2011. évi rendkívüli egyedi tételek nélkül	-1214	-1069	-576	-857	-280

Megjegyzések: Az egyedi tételek nélkül számított pénzforgalmi egyenleget úgy vezettük le a korrígalatlan egyenlegből, hogy levontuk belőle a magán-nyugdíjpénztári portfólióbevételt (529 milliárd forint), a MOL-részvények megvásárlásának költségét (499 milliárd forint), a MÁV adósságának részleges átvállalását (64 milliárd forint), a tervezett állami tőkeemelést az MFB-ben (62 milliárd forint) és a bírósági döntéshez kapcsolódó áfa-visszatérítésből 250 milliárd forintot. Feltételezzük, hogy az áfa-visszatérítés kisebb részére (22 milliárd forint) 2012-ben kerül sor.

F4. táblázat**A kormányzati szektor ESA-egyenlegének levezetése**

(a GDP százalékában)

	2010	2011	2012		
	Tény	MNB-előrejelzés	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Eltérés
1. Központi alrendszer egyenlege	-3,3	-5,1	-2,0	-3,0	-1,0
2. Önkormányzatok egyenlege	-0,8	-0,1	-0,5	-0,1	0,4
3. Államháztartás pénzforgalmi (GFS) egyenlege (1+2)	-4,2	-5,2	-2,5	-3,1	-0,7
4. GFS-ESA különbség	-0,1	9,7	0,0	0,0	0,0
5. Kormányzati szektor ESA-egyenlege (3+4)	-4,3	4,5	-2,5	-3,2	-0,6

F5. táblázat**A kiegészített pénzforgalmi egyenleg alakulása**

(a GDP százalékában)

	2010	2011	2012
1. Államháztartás pénzforgalmi egyenlege (Áht. szerint)	-4,2	-5,2	-3,1
2. Korrekciós tényezők	0,7	-1,0	-0,5
3. Kiegészített államháztartási egyenleg (1+2)	-3,5	-6,1	-3,7

F6. táblázat**A költségvetési egyenleg tételecsoportok szerinti bontásban**

(milliárd forint)

	2011		2012		
	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Eltérés
1. Külső tételek egyenlege	5380	5218	6265	5966	-299
2. Belső tételek egyenlege	-5556	-5665	-5836	-5815	20
3. Kamategyenleg	-1008	-967	-1006	-1029	-23
4. A központi alrendszer egyenlege (1+2+3)	-1184	-1415	-576	-879	-302

F7. táblázat**A központi alrendszer pénzforgalmi egyenlegének változása a 2011. évi korrigált bázishoz képest
tételcsoportok szerint***(a GDP százalékában)*

	2011 MNB- előrejelzés	2012 MNB- előrejelzés	Változás
1. Külső bevételek összesen	34,5	34,9	0,5
2. Külső kiadások összesen	14,7	14,5	-0,2
3. Külső tételek egyenlege (1-2)	19,7	20,4	0,7
4. Belső tételek egyenlege	-20,1	-19,9	0,2
5. Kamategyenleg	-3,5	-3,5	0,0
6. A központi alrendszer egyenlege (3+4+5)	-3,9	-2,9	0,9

Megjegyzések: Az egyedi tételek nélkül számolt külső bevételek között nem vettük figyelembe a bírósági döntéshez kapcsolódó áfa-visszatérítést (2011-ben 250, 2012-ben 22 milliárd forint). A belső egyenleget a magán-nyugdíjpénztári portfólióbevétel (529 milliárd forint), a MOL-részvények megvásárlásának költségével (499 milliárd forint), a MÁV adósságának részleges átvállalásával (64 milliárd forint) és az MFB-ben tervezett állami tőkeemeléssel (62 milliárd forint) korrigáltuk 2011-ben.

F8. táblázat

A külső tételek alakulása

(milliárd forint)

	2011		2012		Eltérés
	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	
Bevételek	9 539	9 300	10 419	10 205	-214
Gazdálkodó szervezetek befizetései összesen	1 159	1 155	1 348	1 178	-171
Társasági adó	288	289	356	304	-52
Társas vállalkozások különadója	0	-16	0	0	0
Hitelintézeti járadék	11	9	8	8	0
Pénzügyi szervezetek különadója	187	186	187	186	-1
Egyes ágazatokat terhelő különadó	161	164	155	160	5
Egyszerűsített vállalkozási adó	180	171	225	147	-78
Ökoadó (energia, környezetterhelés)	27	23,5	26	23,6	-3
Bányajáradék	88	109	94	99	5
Játékadó	51	51	78	55	-24
Energiaellátók jövedelemadója	20	17	14	14	0
Cégautóadó	28	25	46	36	-10
Környezetvédelmi termékdíj	21	26	60	45	-15
Rehabilitációs hozzájárulás	65	66	65	67	2
Egyéb befizetések	32	36	33	33	0
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	3 402	3 085	3 630	3 594	-36
Általános forgalmi adó	2 489	2 177	2 718	2 670	-47
Jövedéki adó	881	874	898	905	7
Regisztrációs adó	32	34	14	18	4
Lakosság befizetései	1 446	1 456	1 677	1 647	-31
Személyi jövedelemadó	1 363	1 378	1 574	1 552	-22
Illetékbecfizetések	82	74	103	94	-9
Egyéb lakossági adók	1	4	0	0	0
Unió elszámolásai	9	9	9	9	0
Vám és cukorágazati hozzájárulás visszatérítése	9	9	9	9	0
Alapok külső bevételei	3 522	3 594	3 755	3 778	23
MPA – Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	188	187	194	195	1
MPA – Szakképzési hozzájárulás	49	50	53	53	0
MPA – Bérgarancia támogatás törlesztése	1	1	1	1	0
KTIA – Innovációs járulék	23	24	45	46	1
NKA – 5-ös lottó bevétele	9	10	10	10	0
NYA – Munkáltatói és biztosított járulékok	2 553	2 613	2 537	2 552	15
NYA – Egyéb járulékok és hozzájárulások (külső tételek)	28	22	20	20	0
EA – Munkáltatói és biztosított járulékok	597	593	709	698	-11
EA – Egyéb járulékok és hozzájárulások (külső tételek)	39	40	43	47	4
EA – Egészségügyi hozzájárulás	36	54	99	109	9
EA – Baleseti adó	0	0	24	25	1
EA – Népegészségügyi termékadó	0	0	20	22	2
Kiadások	4 159	4 082	4 154	4 239	85
Nemzeti Szociális Alap	474	474	776	793	17
Családi támogatások, szociális juttatások (külső tételek)	474	474	472	471	-1
Korhatár alatti ellátások	n. a.	n. a.	304	321	18
MNB-elszámolásokkal kapcsolatos kiadás	0	0	0	34	34
Befizetés az EU-ba	258	258	264	286	22
Alapok külső kiadásai	3 427	3 349	3 114	3 126	13
MPA – Álláskeresési támogatások és bérgarancia	142	128	63	68	5
NYA – Nyugellátások	3 054	3 028	2 555	2 561	6
EA – Pénzbeli ellátások	231	193	211	217	5
EA – Rokkantsági ellátások (külső tételek)	n. a.	n. a.	284	281	-3
A teljes tételcsoport egyenlege	5 380	5 218	6 265	5 966	-299

F9. táblázat
Belső tételekre vonatkozó MNB-prognózis és törvényi előirányzat

	2011		2012		Eltérés
	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	Törvényi előirányzat	MNB-előrejelzés	
Belső bevételek	227	257	449	450	2
Központi költségvetés egyéb belső bevételei	112	129	164	165	2
Elkülönített alapok saját bevételei	60	69	63	63	0
Tb saját bevételei	55	58	222	222	0
Belső kiadások	5813	5826	6285	6266	-19
Fogyasztóiár-kiegészítés	109	109	93	93	0
Családi támogatások, szociális juttatások (belső)	154	150	77	77	0
Lakástámogatások	126	126	120	120	0
Költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásai	2255	2330	2354	2312	-42
Gazdálkodó szervezetek támogatása	274	274	302	302	0
Helyi önkormányzatok támogatása	1173	1197	1043	1043	0
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadás	96	177	128	128	0
Egyéb belső kiadás	107	44	268	268	0
Elkülönített alapok kiadásai	232	238	322	322	0
Gyógyszerkassza nettó kiadásai	300	315	226	240	14
Egészségbiztosítási Alap egészségkárosodási járadékok	0	0	58	67	9
Egészségbiztosítási Alap egyéb belső kiadásai (természetbeli ellátások)	862	867	904	904	0
Céltartalék és általános tartalék	124	0	190	190	0
Országvédelmi Alap és Kamatkockázati tartalék	0	0	200	200	0
Egyedi tételektől tisztított belső egyenleg	-5586	-5569	-5836	-5815	20
Korrekciók rendkívüli tételekkel	30	-96	0	0	0
Áht. szerinti belső egyenleg	-5556	-5665	-5836	-5815	20

F10. táblázat

MNB-prognózis és törvényi előirányzat – bevételek

(milliárd forint)

BEVÉTELEK	2011		2012		
	előirányzat	MNB	előirányzat	MNB	eltérés
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS					
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI					
Társasági adó	288	289	356	304	-52
Társas vállalkozások különadója	0	-16	0	0	0
Hitelintézeti járadék	11	9	8	8	0
Pénzügyi szervezetek különadója	187	186	187	186	-1
Egyes ágazatokat terhelő különadó	161	164	155	160	5
Egyszerűsített vállalkozási adó	180	171	225	147	-78
Ökoadók (energiaadó, környezetterhelési díj)	27	24	26	24	-3
Bányajáradék	88	109	94	99	5
Játékadó	51	51	78	55	-24
Egyéb befizetések	32	32	33	33	0
Egyéb központosított bevételek	110	119	179	163	-16
Energiaellátók jövedelemadója	20	17	14	14	0
Cégautóadó	28	25	46	36	-10
ÖSSZESEN	1 183	1 179	1 402	1 229	-173
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK					
Általános forgalmi adó	2 489	2 177	2 718	2 670	-47
Jövedéki adó	881	874	898	905	7
Regisztrációs adó	32	34	14	18	4
ÖSSZESEN	3 402	3 085	3 630	3 594	-36
LAKOSSÁG BEFIZETÉSEI					
Személyi jövedelemadó	1 363	1 378	1 574	1 552	-22
Illetékbecfizetések	82	74	103	94	-9
Egyéb lakossági adók	1	4	0	0	0
ÖSSZESEN	1 446	1 456	1 677	1 647	-31
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK					
Költségvetési szervek bevételei	567	817	949	949	0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	81	311	16	16	0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok EU-támogatása	1 147	873	1 528	1 108	-420
ÖSSZESEN	1 795	2 002	2 493	2 073	-420
BEFIZETÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREIBŐL					
ÁLLAMI, KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEFIZETÉS	44	49	50	50	0
EGYÉB BEVÉTELEK	24	29	20	20	0
UNIÓS ELSZÁMOLÁSOK	29	29	49	53	4
NYUGDÍJREFORM ÉS ADÓSSÁGCSÖKKENTŐ ALAPBÓL SZÁRMAZÓ BEVÉTEL	96	96	0	0	0
ADÓSSÁGSZOLGÁLTATLAL KAPCSOLATOS BEVÉTEL	60	100	59	77	17
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELE ÖSSZESEN	8 111	8 067	9 429	8 790	-639
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK					
MPA – Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	188	187	194	195	1
MPA – Szakképzési hozzájárulás	49	50	53	53	0
KTIA – Innovációs járulék	23	24	45	46	1
NKA – 5-ös lottó bevétele	9	10	10	10	0
Egyéb alapok bevételei	148	157	144	144	0
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK BEVÉTELE ÖSSZESEN	416	428	445	448	3

F10. táblázat**MNB-prognózis és törvényi előirányzat – bevételek (folyt.)***(milliárd forint)*

BEVÉTELEK	2011		2012		
	előirányzat	MNB	előirányzat	MNB	eltérés
TB-ALAPOK					
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	3 074	3 131	2 750	2 765	16
Járulékok és hozzájárulások	2 593	2 650	2 575	2 590	16
Központi költségvetési támogatások, térítések	0	0	150	150	0
Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alapból származó bevétel	433	433	0	0	0
Egyéb bevételek	47	47	25	25	0
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	1 371	1 407	1 700	1 742	42
Járulékok és hozzájárulások (eho is)	673	688	853	855	2
Központi költségvetési támogatások, térítések és átvétel					
Nyugdíjbiztosítási Alaptól	642	642	738	738	0
Népegészségügyi termékadó	0	0	20	22	2
Baleseti adó	0	0	24	25	1
Egyéb bevételek	55	76	65	102	37
TB-ALAPOK BEVÉTELE ÖSSZESEN	4 444	4 538	4 450	4 507	57
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	12 971	13 033	14 324	13 745	-579

F11. táblázat

MNB-prognózis és törvényi előirányzat – kiadások

(milliárd forint)

KIADÁSOK	2011		2012		
	előirányzat	MNB	előirányzat	MNB	eltérés
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS					
EGYEDI ÉS NORMATÍV TÁMOGATÁSOK	215	215	238	238	0
KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÁS TÁMOGATÁSA	59	59	65	65	0
FOGYASZTÓIÁR-KIEGÉSZÍTÉS	109	109	93	93	0
LAKÁSÉPÍTÉSI TÁMOGATÁSOK	126	126	120	120	0
NEMZETI SZOCIÁLPOLITIKAI ALAP					
Családi támogatások, szociális juttatások	628	624	549	548	-1
Korhatár alatti ellátások	n. a.	n. a.	304	321	18
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK KIADÁSAI					
Költségvetési szervek kiadásai	1 849	2 133	2 420	2 420	0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	2 233	2 234	2 458	1 996	-462
MNB-ELSZÁMOLÁSOKKAL KAPCSOLATOS KIADÁS	0	0	0	34	34
TARTALÉKOK	124	0	390	390	0
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREINEK TÁMOGATÁSA	1 898	1 925	1 846	1 846	0
TÁRSADALMI ÖNSZERVEZŐDÉSEK TÁMOGATÁSA	4	4	4	4	0
ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS KIADÁS	594	675	128	128	0
KORMÁNYZATI RENDKÍVÜLI KIADÁSOK ÉS EGYÉB KIADÁSOK	36	36	33	33	0
ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉRVÉNYESÍTÉSE	35	35	40	40	0
ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁS ÉS TARTOZÁSELENGEDÉS	0	64	0	0	0
BEFIZETÉS AZ EU-BA	258	258	264	286	22
ADÓSSÁGSZOLGÁLAT, KAMATTÉRÍTÉS	1 079	1 079	1 079	1 119	41
A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS ÖSSZES KIADÁSA	9 249	9 577	10 029	9 681	-348
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK					
MPA – Passzív ellátások	135	124	59	64	5
MPA – Aktív és egyéb kiadások	176	171	249	249	0
Egyéb alapok kiadásai	62	72	78	78	0
AZ ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK KIADÁSA ÖSSZESEN	374	367	385	390	5
TB-ALAPOK					
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	3 074	3 047	2 750	2 756	6
Nyugellátások	3 054	3 028	2 555	2 561	6
Egyéb kiadások	19	19	195	195	0
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP					
Táppénz	86	68	73	73	0
Gyed, tgyás és egyéb pénzbeli ellátások	146	136	140	145	5
Gyógyszer	344	376	278	328	51
Gyógyító, megelőző	770	774	825	825	0
Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	0	0	342	348	6
Egyéb ellátások és kiadások	112	105	77	77	0
TB-ALAPOK KIADÁSA ÖSSZESEN	4 532	4 505	4 485	4 553	68
KIADÁSOK ÖSSZESEN	14 155	14 449	14 900	14 624	-276

Függelék II.

Előrejelzési elvek és módszerek

A fiskális előrejelzést szabályalapon végezzük. Az inflációs jelentésekben 2003. augusztus óta követjük ezzel kapcsolatban a legjobb nemzetközi gyakorlatot.⁵ Nemzetközi ajánlások szerint az elfogadott (vagy bejelentett) fiskális intézkedések közül csak azokat szabad figyelembe venni, amelyek **kellően részletezettek**.⁶ A részletezettség kritériumát az államháztartás különböző tételei esetén eltérő módon lehet értelmezni. Ezt annak függvényében tesszük, hogy a kormányzat milyen mértékű kontrollt gyakorol az egyes tételek alakulása felett. A továbbiakban a központi alrendszer és a helyi önkormányzatok pénzforgalmi tételeit, valamint a kormányzati szektor eredményszemléletű számaikat vizsgáljuk meg ebből a szempontból.

A kontroll mértéke nagyon eltérő a **központi alrendszer** egyes pénzforgalmi tételeit illetően, ennek egyik lehetséges metszetét a kamategyenlegre, illetve külső és belső tételekre történő felbontás jelenti.

Külső tételnek azok az elsődleges bevételek és kiadások tekinthetők, amelyek teljesülését egyértelműen meghatározzák a magángazdasági és demográfiai folyamatok, valamint egyedi jogosultságot vagy kötelezettséget létrehozó törvény. Ennek megfelelően szabályalapú előrejelzésünk ebben a körben csak akkor tekint megfelelően részletezettnek egy intézkedést, ha a jogosultság és kötelezettség tervezett paraméterei rendelkezésre állnak. Ezek hiányában az intézkedések hatása nem „árazható be”. Nem vehetjük figyelembe ugyanakkor az adóbeszedés hatékonyságával kapcsolatosan tervezett intézkedések hatását, más szóval az adóelkerülés arányát illetően nem készítünk előrejelzést.

A maradékelven adódó **belső tételek** vegyesebb csoportot alkot abból a szempontból, hogy a kormányzati kontroll mennyiben érvényesül. A felülről zárt kiadási előirányzatok esetében elfogadhatjuk, hogy azok nem teljesülnek túl, így a részletezettség elégséges feltétele ezen előirányzatok

összezszerű meghatározása. Ezt nem tételezhetjük fel automatikusan egyes demográfiai folyamatok által is meghatározott támogatások esetén. Bevételi oldalon az EU-tól származó források, az intézményi árbevételek és a reáleszköz-értékesítés térhetnek el az előirányzattól. A költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadását azonban ez csak annyiban érinti, hogy az EU-források költségvetésben felhasznált részéhez társfinanszírozást kell biztosítani.

A külső és belső tételek mellett a **kamategyenlegre** is szabályalapú előrejelzést készítünk. Erre elvben csekély kontrollt gyakorol a kormányzat, a finanszírozási tervben szereplő forint-deviza és lejárat szerinti megbontása mégis érinti a nettó kamatkiadás alakulását. Ezért figyelembe vesszük a hivatalos finanszírozási tervet, illetve amennyiben ez nem áll rendelkezésre, akkor az ismert adósságkezelési stratégia alapelveiből indulunk ki a finanszírozási szerkezet feltételezésénél.

Amíg a központi alrendszer esetében előrejelzésünk tisztán szabályalapú, addig a **helyi önkormányzatok** által meghatározott pénzforgalmi tételek esetében szakértői előrejelzést készítünk. Ennek az oka, hogy az önkormányzatok esetében nem érvényesül a kormányzati kontroll, így előrejelzésünk a központi alrendszertől kapott források, múltbeli tendenciák (helyi választási ciklus) és finanszírozási lehetőségek figyelembevételével készül.

A kormányzati kontroll nem érvényesül az **eredményszemléletű** folyamatok és a kormányzati szektort statisztikai értelemben bővítő (pl. nonprofit) intézmények esetében sem. E tételek összegét, azaz a pénzforgalmi és az eredményszemléletű egyenleg különbségét az államháztartási deficitet korrigáló ESA-hídnak nevezzük. Az eredményszemléletű kamatkorrekció kivételével az ESA-hídra önálló előrejelzést általában nem készítünk, hanem átvesszük a legutolsó hivatalos (költségvetési törvényben vagy Eurostat notifikációban szereplő) előrejelzést.

⁵ Módszerünk részletesebb leírását lásd 2003. augusztusi inflációs jelentés 76–77. oldalán.

⁶ Az OECD előrejelzési szabálya azokat a bejelentett fiskális intézkedéseket veszi figyelembe, amelyek jól definiált programokban testesülnek meg (http://www.oecd.org/document/40/0,3746,en_2649_34573_1850792_1_1_1_1,00.html). Az ECB a nemzetközi tapasztalatok alapján hangsúlyozza, hogy a fiskális előrejelzés csak azokat a kellően részletezett intézkedéseket vegye figyelembe, amelyeket a parlament elfogadott, vagy valószínűleg ilyen formában fog elfogadni (lásd LEAL, TERESA-JAVIER J. PÉREZ-MIKA TUJULA-JEAN-PIERRE VIDAL (2007): Fiscal Forecasting – Lessons from the Literature and Challenges. ECB working paper, no. 843, December).

F12. táblázat**Előrejelzésünkben figyelembe vett intézkedések**

	Saját becslés elfogadott vagy beterjesztett jogszába alapján	Átvesszük a kölségvetési előirányzatot (erős a kormány kontrollja)
Széll Kálmán-terv		
Foglalkoztatás és munkaerőpiac		
Az álláskeresői járadék folyósítási idejének rövidítése és a segély megszüntetése	x	
A bérpótló juttatás rendszerének átalakítása		x
Az aktív munkaerő-piaci eszközök finanszírozásának részleges kiváltása EU-forrásokkal		x
A táppénzjuttatás feltételeinek módosítása	x	
A különböző jogcímen igénybe vehető szociális és családtámogatások együttes összegének maximalizálása		x
A családtámogatások nominális befagyasztása	x	
Nyugdíjrendszer reformja		
Inflációhoz kötött indexálás	x	
Korhatár alatti öregségi nyugdíjak megszüntetése	x	
Megváltozott munkaképességű személyek ellátórendszerének átalakítása	x	
Közösségi közlekedés		
MÁV-Volán integrációja és a MÁV költséghatékonyságának javítása		x
Kedvezmények felülvizsgálata	x	
Felsőoktatás		
Hallgatólétszám-csökkentés és kapacitásleépítés		x
Gyógyszerkassza		
Befizetési kötelezettségek emelkedése (adóemelés, orvoslátogatási díj)	x	
Kiadáscsökkentő intézkedések	x	x
Állami és önkormányzati finanszírozás		
Önkormányzati feladatok méretgazdaságos átszervezése, hitelfelvétel korlátozása	x	
Központi és háttérintézmények racionalizálása		x
Államadósságcsökkentő Alap		
2012-es teljes összegű bankadó	x	
Konvergenciaprogram intézkedései		
Stabilitási tartalék törlése		x
Közférában az illetmények nominális befagyasztása		x
Központi fejezeteknél a dologi kiadások szinten tartása		x
A költségvetési törvényhez kapcsolódó bejelentések		
Személyi jövedelemadó tábla megváltozása	x	
Reprezentáció szja alá sorolása	x	
Társasági adó: veszteségleírás szigorítása	x	
Áfaemelés (és lízengelt autók áfalevonhatósága)	x	
Jövedéki adó emelése	x	
Cégautóadó emelése	x	
Pénznyerő automaták adójának emelése	x	
On-line szerencsejáték adó	x	
Munkavállalói járulék 1 százalékpontos emelése	x	
Járulék alap szélesítése	x	
Baleseti adó	x	
Környezetvédelmi termékadók emelése, adóalap-bővítés	x	
Népegészségügyi termékadó szélesítése	x	
Illetékek emelése	x	

F12. táblázat**Előrejelzésünkben figyelembe vett intézkedések (folyt.)**

	Saját becslés elfogadott vagy beterjesztett jogszabály alapján	Átvesszük a kölségvetési előirányzatot (erős a kormány kontrollja)
Evaemelés	x	
Innovációs járulék kedvezményeinek szűkítése	x	
Regisztrációs adó változása	x	
Eho-változás (béren kívüli juttatások adózásának átszabása)	x	
Egészségügyi szolgáltatási járulék emelése	x	
Szociális ellátások csökkentése		x
Útpénztár támogatásának megszüntetése		x
Egyéb kiadáscsökkentés a fejezeteknél és szerveknél		x

F13. táblázat**Alkalmazott becslési módszerek – bevételek**

BEVÉTELEK	Módszertani feltevések
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI	
Társasági adó	becslés a tisztított pénzügyi szektor nélküli adóalaptömeg és effektív adókulcs alapján, korrigálva a kormányzati intézkedések és a gazdasági ciklus hatásaival, pénzügyi szektor társaságiadó-fizetésének előrejelzése szakértői becsléssel a stressztesztpályával konzisztensen
Társas vállalkozások különadója	tényadatelemzés és becslés
Hitelintézeti járadék	tényadatelemzés és becslés (10%-kal csökken a járadékfizetés 2012-től)
Pénzügyi szervezetek különadója	tényadatelemzés 2011-re, nominális rögzítés 2012-re
Egyes ágazatokat terhelő különadó	az érintett ágazatok becslött súlyozott nettó árbevétel-növekedése és a korrigált 2010-es bázis szorzata
Egyszerűsített vállalkozási adó	a bevétel a GDP reál növekedési ütemével nő
Ökoadó (energia, környezetterhelési díj)	a bevétel a reál-GDP és a nominális GDP bővülési ütemeinek átlagával nő + tényadat-elemzés
Bányajáradék	korrigált 2010-es bázis, olajár- és árfolyampálya-feltevés, historikus szénhidrogén-kitermelési trend
Játékadó	rendelkezésre álló jövedelem változása a sorsolások játékoknál, figyelembe véve az áremelések múltbeli gyakorlatát, rugalmas alkalmazkodást feltételezünk a jelentős nyerőgépek, terhelő tételes adó emelésénél; on-line szerencsejáték: minimális bevétel
Egyéb befizetések	átvesszük az előirányzatot
Egyéb központosított bevételek	
rehabilitációs hozzájárulás	becslés ARIMA modellel 2011-re, historikus trend 2012-re
környezetvédelmi termékdíj	a díjemelések mértékével növelt 2011-es rész-előirányzatok, a mentesség megszűnéséből származó becslött többletbevétel
egyéb	átvesszük a költségvetési előirányzatot a belső tételeknél, korrigálva a játékadónál feltételezett nyerőgépszám-változásának „Szerencsejátékok szervezésével kapcsolatos díj- és bírságbevételek” tételre gyakorolt hatásával
Energiaellátók jövedelemadója	szakértői becslés 2011-re, 2012: átveszük az előirányzatot
Cégautóadó	a bevétel a reál-GDP bővülési ütemével nő, 2011: tényadatelemzés
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK	
Általános forgalmi adó	a 2010. évi bázis szorozva a háztartások fogyasztási kiadásainak indexével, korrigálva a kormányzati szektor fogyasztási kiadásainak és beruházási kiadásainak indexével; szakértői becslés az egyes kormányzati intézkedések miatti korrekciókról (pl. az egyszerűsített vám eljárás hatása)
Jövedéki adó	az üzemanyagoknál szakértői becslés a volumenre és a kereskedelmi gázolaj visszatérítésére; a dohánynál az adóemelés számított hatása és változatlan volumenfeltevés; a szeszes italok adójánál a bázis indexálva a reálnövekedéssel
Regisztrációs adó	a bázisév a nominális GDP változásával indexálva, korrigálva szakértői becsléssel
LAKOSSÁG BEFIZETÉSEI	
Személyi jövedelemadó	a számított adó a keresettömeg-változás indexével növelve – a kulcsváltozás hatásával korrigálva; az adójóváírás a törvényi paraméterek alapján szakértői becsléssel; az elkülönülten adózó jövedelmeknél a nominális GDP változásával korrigálva az adóalap; a kifizetői adóknál tételes becslés minden egyes adóalapra; adókedvezményeknél törvényjavaslatban levezetett kedvezményösszegek, illetve azok részleges szakértői korrekciói

F13. táblázat**Alkalmazott becslési módszerek – bevételek (folyt.)**

Illetékbecfizetések	törvényi előirányzat, az éven belüli teljesülés alapján szakértői korrekció
Egyéb lakossági adók	törvényi előirányzat
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSÜ ELŐIRÁNYZATOK	
Költségvetési szervek bevételei	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok EU-támogatása	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
BEFIZETÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREIBŐL	törvényi előirányzat és tényadatelemzés
ÁLLAMI, KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEFIZETÉS	törvényi előirányzat
EGYÉB BEVÉTELEK	törvényi előirányzat
UNIÓS ELSZÁMOLÁSOK	törvényi előirányzat
NYUGDÍJREFORM ÉS ADÓSSÁGCSÖKKENTŐ ALAP BEVÉTELE	törvényi előirányzat
ADÓSSÁGSZOLGÁLTATLAL KAPCSOLATOSBEVÉTELEK	becslés (hozamok, árfolyam és várható kibocsátások alapján)
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK	
MPA – Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	2011-es bázis MNB bértömegindexszel megemelve, egyedi intézkedésekkel és effektivitásváltozással korrigálva
MPA – Szakképzési hozzájárulás	2011-es bázis MNB bértömegindexszel megemelve
KTIA – Innovációs járulék	2011-es korrigált bázis növelve a nominális GDP növekedési ütemével
NKA – 5-ös lottó bevétele	a játékadó becslésével konzisztens
ELKA egyéb bevétel: bér garancia-támogatás törlesztése	a bér garancia kifizetések historikus arányában
ELKA egyéb bevétel: egyéb	törvényi előirányzat
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Járulékok és hozzájárulások	2011-es bázis MNB bértömegindexszel megemelve, egyedi intézkedésekkel és effektivitásváltozással korrigálva
Központi költségvetési támogatások, térítések	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
Egyéb bevételek	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Járulékok és hozzájárulások	2011-es bázis MNB bértömeg index-szel megemelve, egyedi intézkedésekkel és az effektivitás változásával korrigálva
Eho	2011-es bázis nominális GDP változásával megemelve
Központi költségvetési támogatások, térítések	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
Népegészségügyi termékadó	érintett termékkörök HKF-ből és kiskereskedelmi forgalomból becsült forgalmának és volumeneinek kivettítése (CPI-vel és fogyasztási kiadással), az adóemelés következtében becsült fogyasztás-visszaesés
Baleseti adó	becsült bruttó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjbevétele alapján
Egyéb bevételek	gyógyszergyártói befizetések esetében a gyógyszerkiadásokkal és a várható jogszabályváltozásokkal konzisztens előrejelzés, az egyéb bevételek esetében átvesszük a törvényi előirányzatot

F14. táblázat**Alkalmazott becslési módszerek – kiadások**

KIADÁSOK	Módszertani feltevések
KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	
EGYEDI ÉS NORMATÍV TÁMOGATÁSOK	törvényi előirányzat
KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÁS TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat
FOGYASZTÓIÁR-KIEGÉSZÍTÉS	törvényi előirányzat és tényadatelemzés
LAKÁSEPÍTÉSI TÁMOGATÁSOK	törvényi előirányzat
NEMZETI SZOCIÁLIS ALAP	
Családi támogatások, szociális juttatások	referencia népesség és igénybevételi hányadok trendje, valamint a fajlagos ellátások várható alakulása (tipikusan: nominális szinten tartás) alapján becslve
Korhatár alatti ellátások	ellátottak koreloszlása és átlagos ellátásai alapján becslve, az átlagos ellátásokat – intézkedés hiányában – nyugdíjindexszel emelve
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK KIADÁSAI	
Költségvetési szervek kiadásai	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
TARTALÉKOK	törvényi előirányzat
AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREINEK TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat és szakértői korrekció
TÁRSADALMI ÖNSZERVEZŐDÉSEK TÁMOGATÁSA	törvényi előirányzat
MNB-ELSZÁMOLÁSOKKAL KAPCSOLATOS KIADÁS	MNB-előrejelzés
ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS KIADÁS	törvényi előirányzat
KORMÁNYZATI RENDKÍVÜLI KIADÁSOK ÉS EGYÉB KIADÁSOK	törvényi előirányzat
ÁLLAM ÁLTAL VÁLLALT KEZESSÉG ÉRVÉNYESÍTÉSE	törvényi előirányzat
ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁS ÉS TARTOZÁSELENGEDÉS	törvényi előirányzat
BEFIZETÉS AZ EU-BA	törvényi előirányzat és tényadatelemzés
ADÓSSÁGSZOLGÁLAT, KAMATTÉRÍTÉS	becslés (hozamok, árfolyam és várható kibocsátások alapján)
ELKÜLÖNÍTETT ALAPOK	
MPA – Passzív ellátások	az álláskeresői támogatások esetében: a 2011-es várható bázis növelve a munkanélküliség és a bruttó átlagkeresetek változásával, korrigálva az ellátások átalakításának, illetve a minimálbér-emelés becsült hatásával; a Nyugdíjbiztosítási Alapnak történő átadás esetében: törvényi előirányzat
MPA – Aktív és egyéb kiadások: bér garancia kifizetések	2011-es bázis növelve a munkanélküliség és a bruttó átlagkeresetek változásával
MPA – Aktív és egyéb kiadások: egyéb	törvényi előirányzat
Egyéb alapok kiadásai	törvényi előirányzat
TB-ALAPOK	
NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Nyugellátások	2011-es bázis MNB makrogazdasági feltevésekre épülő nyugdíjindexszel megemelve, tényadatok és történeti lefutások alapján korrigálva
Egyéb kiadások	Költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP	
Táppénz	2011-es bázis MNB bértömegindexszel megemelve, intézkedések hatásával korrigálva
Gyed, tgyás	2011-es bázis MNB bértömegindexszel megemelve, demográfiai folyamatok és intézkedések hatásával korrigálva
Gyógyszer	szezonálisan igazított havi támogatás-kiáramlás alapján kivetítve, elfogadott intézkedések hatásával módosítva
Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	2011-es bázis MNB makrogazdasági feltevésekre épülő nyugdíjindexszel megemelve, tényadatok és történeti lefutások alapján korrigálva
Gyógyító, megelőző ellátások	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)
Egyéb ellátások és kiadások	költségvetési törvény előirányzata (belső tétel)

Függelék III.

Államháztartási fogalomtár

Adóbeszedési hatékonyság	A tényleges adóbevétel és az adójogszabályok alapján elvárható bevétel hányadosa.
Adóelkerülés	A közgazdasági tartalomnak megfelelő adókötelezettség kikerülése. Példa erre a munkajövedelem tőkejövedelemként történő kimutatása, aminek illegális formája a színlelt szerződés, legális formája pedig a vállalkozó által önkéntesen bevallott alacsony munkajövedelem. Az illegális formát adócsalásnak (tax evasion), az adórendszer nyújtotta lehetőségeket (kiskapukat) kihasználó formát „adótervezésnek” (tax avoidance) nevezzük.
Adójóváírás	A személyi jövedelemadót csökkentő tétel, ami Magyarországon a bérjövedelem után bizonyos jogosultsági határig havi szinten vehető igénybe.
Alaptörvényben foglalt adósságszabály	A 2012. január 1-jén életbe lépő Alaptörvény szerint az Országgyűlés nem fogadhat el olyan központi költségvetésről szóló törvényt, amelynek eredményeképpen az államadósság meghaladná a teljes hazai össztermék felét. Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Országgyűlés csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely az államadósság teljes hazai össztermékhez viszonyított arányának csökkentését tartalmazza.
Áht.	Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, az államháztartás működésének és ellenőrzésének szabályait tartalmazó egyszerű többséggel elfogadott törvény. Az adott évi költségvetési törvények ennek megfelelően felülírhatják rendelkezéseit.
Államadósság	Az államháztartási törvény szerint az államháztartás központi alrendszerének konszolidált adóssága.
Államháztartás	Az Áht. hatályos rendelkezése szerint az államháztartás a központi és az önkormányzati alrendszerekből áll. Az államháztartás a költségvetési folyamatok szűkebb körét fedi le, mint az Európai Unió módszertana szerint definiált kormányzati szektor (lásd kormányzati szektor). Így például nem része az államháztartásnak, de a kormányzati szektorba tartozik a magán-nyugdíj-pénztáraktól átvett vagyonportfóliót kezelő Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap.
Államháztartás adóssága	Az Áht. szerint az államadósság és az önkormányzati adósság együttes értéke, amelynek számításakor az alrendszerek egymással szembeni adósságát konszolidálni kell.
Állami költségvetés	Az Áht. hatályos rendelkezése szerint az államháztartás központi alrendszerének (lásd központi alrendszer) konszolidált költségvetése.
Általános tartalék (Rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalék)	Az Áht. hatályos rendelkezése szerint olyan, a központi költségvetésben képzett tartalék, amelyet az előre nem valószínűsíthető, nem tervezhető kiadásokra, strukturális átalakításokra és az előirányzott, de elháríthatatlan ok miatt elmaradó bevételek pótlására kell képezni. A hatályos rendelkezés szerint a tartalék előirányzata nem lehet több, mint a központi költségvetés kiadási főösszegének 2 százaléka és nem lehet kevesebb, mint annak 0,5 százaléka.

A tartalék terhére az első félévben annak legfeljebb 40 százalékos mértékéig vállalható kötelezettség.

Belső tételek

Azok a költségvetési kiadási és bevételi tételek, amelyekről a költségvetési törvény formájában az Országgyűlésnek módjában áll dönten (ezért ezeket „diszkrécionális” tételnek is szokták nevezni). Belső kiadás például a közzsféra bére, belső bevétel például a költségvetési szervek díjbevétele.

Céltartalék

A költségvetésben meghatározott előirányzat, amely évközi központi (kormányzati) intézkedés fedezetéül szolgál az adott alrendszerben, és amelynek célját és rendeltetését egyidejűleg meghatározták, azonban az előirányzat fejezet, cím, alcím szerinti felhasználásának megoszlása a költségvetési törvényben még nem ismert. 2011-ben és 2012-ben alapvetően az adójóváírás kivezetésének kompenzációjára használják fel.

Ciklikus komponens

A gazdasági ciklus államháztartási egyenlegre gyakorolt hatása, ami nagyjából az adóbevételek ingadozásán, kisebbrészt a munkanélküli-ellátások és reálváltozókhoz indexált kiadások (például a nyugdíj) változásán keresztül jelentkezik.

Ciklikusan igazított kiegészített (SNA-) egyenleg

Az MNB által számított elemzési mutató, ami azt jelzi, hogy a gazdasági ciklus hatásának kifutása után milyen egyenleg várható további intézkedések nélkül, azt feltételezve, hogy az egyenleget nem torzítja a „kreatív könyvelés” – hosszú távon önmagától visszaforduló – hatása.

EDP-egyenleg

A túlzottdeficit-eljárás (EDP) keretében használt államháztartásiegyenleg-mutató. Az EDP-egyenleg módszertanilag majdnem megegyezik az ESA-egyenleggel, csak a kamatkiadások elszámolása különbözik (lásd EDP szerinti kamatkiadás), de ez a GDP 0,1 százalékánál kisebb eltérést szokott okozni a két mutatóban.

EDP szerinti kamatkiadás

Az EDP és az ESA szerinti kamatkiadás módszertanilag csak abban tér el egymástól, hogy az EDP-módszertan a swap- és FRA-ügyletekkel módosított kamatfizetéseket veszi figyelembe, míg az ESA az eredeti kibocsátásokhoz tartozó kamatfizetéseket. Az eltérés előjele évente változhat, és mértéke az utóbbi években nem érte el a GDP 0,1 százalékát. Előrejelzésünk során azt feltételezzük, hogy az eltérés várható értéke nulla.

Elkülönített állami pénzalap

Az Áht. hatályos rendelkezése szerint az állam egyes feladatait részben államháztartáson kívüli forrásokból finanszírozó olyan alap, amely működésének jellege az államháztartáson belül elkülönített finanszírozást tesz szükségessé. A 2012. évi költségvetési törvényjavaslat az elkülönített állami pénzalapok közé sorolja a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot, a Munkaerőpiaci Alapot, a Nemzeti Kulturális Alapot, a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alapot, a Bethlen Gábor Alapot és a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot.

Elsődleges egyenleg

Ebben a kiadványban használt értelmezése szerint a kamatkiadások és kamatbevételek nélkül számolt egyenleg. Az MNB definíciója szerint az MNB-befizetések és -veszteségtérítések sem szerepelnek az elsődleges egyenlegben, de a törvényjavaslattal való összehasonlíthatóság érdekében ezúttal ezeket is az elsődleges egyenleg részének tekintettük.

ESA-egyenleg

A Nemzeti Számlák Európai Rendszere (ESA) által definiált mutató. Az Áht. szerint definiált mutatóhoz képest több ponton eltér (lásd ESA-GFS módszertani híd). A legfontosabb eltérések: 1) pénzforgalmi szemlélet helyett eredményszemléletet alkalmaz, 2) az Áht. által meghatározott intézményi kört kibővíti nonprofit szervezetekkel és állami vállalatokkal.

ESA-GFS módszertani híd	Az ESA-deficit és az Áht. szerint definiált mutató különbsége. A különbség oka többek között a pénzforgalom és eredményszámlaeltérés és a két mutató által lefedett intézményi kör eltérése. Az előrejelzésben az MNB átveszi az NGM által közölt hivatalos ESA-GFS eltérést, amelynek forrása lehet az Eurostat notifikáció vagy a költségvetési törvény indoklása. Mivel kamat-előrejelzésünk eltér a kormányétól, ezért konzisztens módon a felhalmozott kamatokkal történő eredményszámlaeltérés korrekcióinak is eltér, és ezzel módosítjuk az NGM által publikált módszertani hidat.
Eurostat notifikáció	A túlzott hiánnyal kapcsolatos eljárásról (EDP) szóló jogszabály alapján a nemzeti statisztikai hivatalok által az Eurostat részére elküldött egyenleg- és adósságadatok, amit az Eurostat ellenőriz és közzétesz.
Felülről nyitott belső tétel	Olyan belső kiadási tétel, amelyre vonatkozó tervszámot a költségvetési törvény tartalmaz, de amelynek teljesülése külön szabályozás nélkül, illetve a kormány jóváhagyásával is meghaladhatja a törvényi előírányt (például gyógyszer-támogatások).
Felülről zárt belső tétel	Olyan belső tétel a kiadási előírányzatok között, ahol a túlteljesülés csak külön szabályozással haladhatja meg az előírányt. A túlteljesüléshez átcsoportosításra, tartalék-, illetve maradványfelhasználásra, vagy a költségvetési törvény módosítására van szükség.
Félszuperbruttó, szuperbruttó	A személyijövedelemadó-rendszernek azt a formáját nevezik Magyarországon félszuperbruttónak, amelyben a személyi jövedelemadó a munkáltatói járulékokkal növelt „szuperbruttó” bér után adózik, de a járulékok alapja az egyszerű bruttó jövedelem. A következtetés szuperbruttó rendszerben valamennyi járuléka is a teljes munkaerőköltség (tehát a szuperbruttó jövedelem) szerint adózna. Ezzel szemben Magyarországon 2010–2011-ben és részben 2012-ben is csak a személyi jövedelemadónak van megnövelve az adóalapja, a járulékoknak nem, és a „féloldalás” adóalap következtében kapta a rendszer a „félszuperbruttó” elnevezést.
GFS-egyenleg	A Nemzetközi Valutafund (IMF) 1986-ban kiadott módszertana alapján készülő pénzforgalmi egyenleg. Bizonyos eltérésektől (például a privatizációs bevételek kezelését illetően) eltekintve közel áll hozzá az Áht. hatályos rendelkezései által meghatározott egyenleg. Az egyszerűség kedvéért ezért az államháztartási törvény szerinti egyenleget GFS-egyenlegnek nevezzük.
Járulékeffektivitás	Azt mutatja meg, hogy a ténylegesen befolyó járulékbételek miként viszonyulnak a nemzetgazdasági bértömeg és a törvényben rögzített százalékos kulcsok alapján számított elméleti bevételekhez.
Kamatkockázati tartalék	A költségvetés kiadásai között a kamatkifizetések előirányzottnál magasabb tényleges teljesülésének kockázatára elkülönített tartalék. A kamatkifizetések tényleges értéke jelentős mértékben függ előre nem látható gazdasági folyamatoktól, elsősorban a forint árfolyama és az állampapír-piaci hozamok alakulásától. A tartalék révén a tervezettnél magasabb kamatkifizetések sem okoznak növekedést a költségvetési hiányban a tartalék nagyságának mértékéig.
Keresettömeg-index	A nemzetgazdasági bruttó bértömeg, vagyis a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékat, valamint a munkavállalói járulékat is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenek fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összegének éves változása.

Kiegészített (SNA-) egyenleg

Az MNB elemzési célú mutatója másfél évtizede végzi el azokat a korrekciókat, amelyek a magyar költségvetési elszámolásnak a sztenderd pénzforgalmi rendhez való közelítését segítik. Ez magában foglalja a kifizetések, adó-visszatérítések késedelmes teljesítésének, egyes állami vállalatok támogatással nem fedezett finanszírozási igényének, PPP-beruházásoknak és a reáleszköz értékesítésen túlmenő tőkebevételeknek a korrekcióját. Célja a gazdasági értelemben hasonló tartalmú események minden évben hasonló módon és időben történő elszámolása, más szóval a kreatív könyvelés hatásának kiszűrése.

Kormányzati szektor

Az ESA-módszertan szabályai szerint meghatározott intézményi kör. A vállalati szektorból történő átsorolás feltétele 1) az állami irányítás, és hogy 2) a vállalat termelési költségeinek csak kevesebb mint a felét fedezze értékesítési bevétel (beleértve azokat az állami támogatásokat, amelyekben minden hasonló termelő részesül.) E kritérium alapján a vállalati szektorban marad a BKV és a MÁV legnagyobb veszteséget termelő része.

Költségvetési szervek és fejezetek

A központi alrendszer mérlegében ez a tétel magában foglalja a központi költségvetési szervek (költségvetési intézmények, minisztériumok, hatóságok) bevételeit/kiadásait, valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok (a közvetlen miniszteriális felügyelet alatt álló programfinanszírozás) bevételeit/kiadásait.

Költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásai

A központi alrendszer államháztartási törvény szerinti mérlegében a költségvetési szervekkel és fejezeti kezelésű előirányzatokkal összefüggő kiadási és bevételi sorok számtani különbsége (ennek megfelelően például a központi költségvetési szervektől származó központi költségvetésbe történő befizetéseket a bevételek között vesszük figyelembe). Az így számított kiadások gyakorlatilag konszolidált kiadásoknak tekinthetők. A bevételek és kiadások elkülönült vizsgálata helyett a nettó kiadások elemzése azért indokolt, mert így közvetlenül megragadható az intézményi és fejezeti körben a tárgyévi saját bevételekkel nem fedezett forrásigény, illetve a feladatok ellátásához szükséges költségvetési támogatás nagysága. A nettó kiadások akkor is jól tükrözik a költségvetési folyamatokat, ha a szervek között jelentős forrásátcsoportosítás történik. A közigazgatás átszervezése, a feladatok intézmények és fejezetek közötti átadása-átvétele ugyanis a bevételeket és kiadásokat egyaránt megemeli (halmozódás), de eközben a költségvetési egyenleg változatlan marad.

Középtávú hiánycél (MTO)

Az Európai Unió Stabilitási és Növekedési Egyezményében meghatározott, országonként eltérő költségvetési hiánycél. Az MTO a középtávon elérendő, ciklikusan igazított és egyedi tételiktől tisztított hiányt határozza meg. Ez minden esetben szigorúbb a maastrichti kritériumnál annak érdekében, hogy kedvezőtlen gazdasági környezetben se növekedjen a hiány a GDP 3 százaléka fölé, illetve, hogy biztosítsa a költségvetés hosszú távú fenntarthatóságát. Magyarország esetében az MTO a GDP 1,5 százaléka.

Központi alrendszer

Az Áht. hatályos rendelkezése szerint az államháztartás központi alrendszere magában foglalja a magyar államot mint közjogi kötelezettségek és jogosítványok alanyát, a központi költségvetési szerveket, és törvény eltérő rendelkezése hiányában azon költségvetési szerveket, amelyeknek alapítója a kormány vagy a központi alrendszerbe tartozó jogi személy. A központi alrendszeren belül a pénzforgalmi elszámolásokban három főbb alrendszert különböztethetünk meg: a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, valamint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait.

Külső tétel

Azok az elsődleges bevételek és kiadások, amelyek teljesülését egyértelműen meghatározzák a magángazdasági és demográfiai folyamatok, valamint egyedi jogosultságot vagy kötelezettséget létrehozó törvény. Idetartoznak például az adóbevételek vagy a nyugellátások.

Maradvány (előirányzat- maradvány)	A szervek és fejezetek esetében, amennyiben az év végén fel nem használt előirányzat marad, akkor azt maradványként számolják el, és azt bizonyos keretek között a következő évre átvihetik. A költségvetési törvényben meghatározott előirányzatok a maradvány szinten tartásával érhetőek el.
Maradványtartási kötelezettség	A költségvetési pénzforgalmi kontroll egyik eszköze. Annak elrendelése, hogy egy intézmény vagy fejezet az előző évi előirányzat-maradványával növelt előirányzatának egy részét takarítsa meg az év végén. A gyakorlatban ez tipikusan azt jelenti, hogy az előirányzat-maradványállomány az egyik évről a másikra ne csökkenjen (ne növekedjen a maradványfelhasználás mértéke).
Nyugdíjas fogyasztóiár- index	A nyugdíjas fogyasztói kosárban szereplő termékek és szolgáltatások árszínvonalának éves változása.
Nyugdíjindexálás	A nyugellátások és a nyugdíjszerű ellátások törvény szerinti évenkénti emelése. A hatályos szabályok szerint amennyiben a GDP-növekedés 3 százalék alatt marad, a nyugdíjas fogyasztóiár-index mértékében nőnek a nyugdíjak. Amennyiben 3 és 4 százalék között van a GDP-növekedés, a nyugdíjemelésben 80–20 százalék az infláció és a nettó átlagkereset-növekedés aránya, 4 és 5 százalék között pedig ez az arány 60–40 százalék. Ha a GDP-növekedés eléri az 5 százalékot, akkor 50–50 százalék a nettó átlagkereset-infláció arány.
Országvédelmi Alap	A 2012. évi költségvetésben makrogazdasági és egyéb külső kockázatok kezelésére, illetve ellentételezésére képzett tartalék.
Önkormányzati adósság	A helyi és a kisebbségi önkormányzatokat együttesen terhelő adósság, amelynek számításakor az egyes önkormányzatok egymással szembeni adósságát konszolidálni kell.
Önkormányzati alrendszer	Az Áht. hatályos rendelkezése szerint az államháztartás önkormányzati alrendszere az alábbi jogi személyeket foglalja magában: a helyi önkormányzatokat, a kisebbségi önkormányzatokat, az önkormányzati költségvetési szerveket, mindazokat a jogi személyeket, amelyeket törvény az önkormányzati alrendszerbe sorol, valamint azon költségvetési szerveket, amelyek alapítója az önkormányzati alrendszerbe tartozik.
PPP-beruházás	Az állami és magánszektor együttműködésével létrejövő beruházás. Legelterjedtebb formája szerint az állóeszköz létrehozásán túlmenően annak üzemeltetésére is vonatkozik a PPP-szerződés. Magyarország esetében sajátos volt, hogy a múltban esetenként a magánpartner is állami tulajdonú vállalat volt, így az Eurostat ezeket a beruházásokat kormányzati beruházásnak minősítette.
Reáladósság-szabály	A takarékos állami gazdálkodásról és költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvényben foglalt költségvetési szabályrendszer alapvető célja az államadósság (az államháztartási törvény értelmében a központi kormányzati adóssága) reálértékének szinten tartása. A törvény a cél elérése érdekében egy hároméves tervezési ciklust tartalmazó szabályrendszerrel alkotott meg, ami középtávon kívánja biztosítani az adósság reálértékének rögzítését, de rövid távon megengedi az ettől való eltérést a gazdaság előre nem látható ingadozásával összhangban.
Rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalék	Lásd Általános tartalék.

**Szállítói
tartozásállomány**

Az állami intézmények pénzügyi kötelezettsége (általában a vállalkozások felé).

Szuperbruttó

Lásd Félszuperbruttó, szuperbruttó.

**Társadalombiztosítási
alapok**

Magában foglalja a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapokat. A társadalombiztosítási alapok kötelező kockázatközösségen alapuló biztosítási rendszerként funkcionálnak, melynek bevételeit nagyjából a járulékok, kisebb részben költségvetési támogatások és egyéb bevételek fedezik.

**Veszteségelhatárolás,
veszteségleírás**

A társasági adózás hatálya alá tartozó gazdasági társaságoknak lehetőségük van – bizonyos feltételek teljesülése esetén – tárgyévben keletkező (negatív adóalap) és már felhalmozott veszteségüket egy későbbi nyereséges év nyereségtömegével szembeállítani, vagyis a jövőbeni nyereségét csökkenteni a felhalmozott elhatárolt veszteségtömeg erejéig, de legfeljebb a nyereség mértékével.

ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL

2011. december

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

